ایران
سه‌شنبه
۱۷ بهمن ماه ۱۳۹۱
۲۴ ربیع الاول ۱۴۳۴
۵ فوریه ۲۰۱۳
سال نوزدهم
شماره ۵۲۹۲

راه سبز
صفحه ویژه گردشگری
پیشنهادات و سوژه‌های گردشگری خود را به شماره ۱۰۰۱۸۷۷۳ پیامک نمایید

مشهد	بوشهر	شیراز	قم	کرمانشاه	گرگان	اصفهان	تهران	چابهار	زنجان	شهرکرد	کیش	اهواز	ارومیه	تبریز	اردبیل	بجنورد
۱۱	۱۹	۱۴	۱۶	۹	۱۹	۱۳	۱۳	۲۲	۱۴	۱۱	۲۲	۱۸	۱۳	۱۳	۱۴	۱۱
▼ ۱-	▼ ۱۱	▼ ۱-	▼ ۱	▼ ۳-	▼ ۵	▼ ۳-	▼ ۰	▼ ۱۶	▼ ۲-	▼ ۶-	▼ ۱۵	▼ ۱۰	▼ ۱-	▼ ۴-	▼ ۱	▼ ۲-

همسفر

کوهپیمایی در حصین بن

قله حصین بن از قله‌های مورد علاقه گروه‌های کوهنوردی است که مسیر آن از فیلبند و سنگچال می گذرد. ارتفاع قله ۳۱۷۵ متر از سطح دریا است. برای صعود به حصین بن باید از سمت بابل یا آمل به سمت منطقه چلاو حرکت کنید. در مسیر صعود از روستاهای کنکرج کلا، سنگچال و فیلبند عبور خواهید کرد. برای صعود به حصین بن در فیلبند باید استفاده از خودرو را فراموش کرده و از ارتفاع ۱۹۰۰ متری به بعد شروع به پیاده‌روی کنید. بعد از فیلبند در ارتفاع ۲۳۰۰ متری مکان وسیعی وجود دارد که بیشتر گروه‌های کوهنوردی در آنجا صبحانه می‌خورند. بد نیست بدانید که در شرق حصین بن، کوهستان یخچال پشت قرار دارد. امامزاده قاسم هم در غرب و قله میشینه در جنوب آن قرار دارد. در طول مسیر صعود احتمال دارد آب و هوای

مختلفی را تجربه کنید. از آفتابی گرفته تا ابری، رگبار و مه غلیظ! تجربه تمامی اینها لذت‌بخش است. مسیر طی شده از فیلبند تا نوک قله بصورت رفت و برگشت حدود ۲۰ کیلومتر است.

سفر به منطقه فیلبند زیبایی دراوج

راه سبز | مجید اسکندری | پنت هاوس واژه‌ای است که اصطلاحاً برای آخرین و لوکس‌ترین آپارتمان یک برج به‌کار می‌رود که دید بسیار وسیع‌تر و زیباتری به اطراف دارد و معادل فارسی نیز ندارد. روستای فیلبند که به بام شرقی مازندران معروف شده در واقع یک پنت هاوس تماشایی است که همچون برج دیده بانی مناطق وسیعی را زیر دید خود دارد. این روستا یکی از زیباترین روستاهای مناطق جنوبی بابل و آمل است که مسیر دسترسی به آن از جاده هراز، ۲۵ کیلومتری جنوب آمل به سمت شرق و به سمت سنگچال جدا می‌شود. طول جاده فرعی تا سنگچال ۱۸ کیلومتر و فاصله پرشیب سنگچال تا فیلبند نیز حدود ۵ کیلومتر است.

سفر زمستانه به فیلبند بی گمان بسیار سخت و دشوار است ولی این مشقت نمی‌تواند سدی برای کوهنوردان و علاقه‌مندان زیبایی این منطقه باشد. کوهنوردانی که در فصول سرد سال به این منطقه سفر می کنند شاهد چشم‌اندازی بی‌نظیر از سواحل زیبای دریای کاسپین و اکوتون‌هایی مشخص و بسیار زیبا از انواع زیستگاه‌های جنگلی، مرتعی، صخره‌ای و آلپی خواهند بود.

نکته قابل توجه در مورد توپوگرافی این منطقه، اختلاف ارتفاع روستای فیلبند با نقاط همجوار خویش است. نزدیک‌ترین روستاها به آن سنگچال در غرب و فیروزجاه در شرق فیلبند هستند. روستای سنگچال نیز زیبایی‌های منحصربه‌فرد و خاص خود را دارد. منظره سنگچال از جاده منتهی به فیلبند واقعاً چشم‌نواز است. یکی از خاطره انگیزترین راهپیمایی‌های گروهی، پیمایشی است چند ساعته که از روستای فیلبند به سنگچال و بالعکس انجام می‌شود. در کنار جاده‌ای مارمانند که آنقدر تقلا می کند و پیچ و تاب می‌خورد که خود را از سنگچال به فیلبند برساند. تفاوت ارتفاعی بالغ بر ۷۰۰ متر آن هم در مسیری حدود ۵ کیلومتر در میان درختان تُنک جنگلی چیزی است که باید تجربه و لمس کرد. ارتفاع روستای فیلبند از سطح دریا حدود ۲۳۰۰ متر است که به سادگی می‌توان سطح دریا را هم از همین فیلبند به تماشا نشست البته اگر امواج مه جلودار نشوند.

فیلبند دو تکیه شرقی و غربی دارد که مراسم مختلف در آن برگزار می‌شود. البته درون تکیه مسافرخانه‌ای هم ساخته شده که می‌تواند محل اطراق گردشگران در بهار و تابستان باشد. خانه‌های روستا اغلب به سبک خانه‌های جاده هراز و لاریجان، توسط چوب‌های قطور و شیروانی‌های رنگارنگ مسقف شده‌اند. سقف شماری از خانه‌ها نیز به سبک خانه‌های گیلانی با سفال پوشیده شده است. لازم به ذکر است که فیلبند در فصل زمستان به دلیل بارش برف و قطع راه‌های ارتباطی تقریباً بدون سکنه می‌شود ولی با شروع فصل بهار و جاری شدن جویبارها و رویش گیاهان خوراکی، بار دیگر زندگی و شور و شوق به منطقه چلاو بازمی گردد. چلاو نام منطقه‌ای است کوهستانی که روستای فیلبند و همچنین روستاهای سنگچال، پاریمه، پاشاکلا، نجار محله، تیار، گنگرج کلا، چمه بن، زرخونی، لهاش و الیمستان را شامل می‌شود. منطقه شکار ممنوع چلاو هم در این ناحیه واقع شده که باید هر چه زودتر به دلیل طبیعت و حیات‌وحش خاص خود به منطقه حفاظت‌شده مبدل شود. همان‌طور که می‌دانید در سیستم حفاظتی سازمان محیط زیست، پارک‌های ملی و مناطق حفاظت شده در اولویت هستند و بعد از آن منطقه شکار ممنوع لحاظ می‌شود. دلیل اصلی نامگذاری این منطقه و حفاظت از آن وجود مرال و شوکای جنگلی است که خوشبختانه هم اکنون فرهنگ حفاظت از آنها بر فرهنگ زشت شکار این حیوانات زیبا، ارجحیت پیدا کرده است.

فیلبند را از آن جهت بام شرقی مازندران نامیده‌اند که در نزدیکی قله ۳۳۹۲ متری عجیبی در کنار یکدیگر واقع شده‌اند که به عقیده عده‌ای محل برخورد دو شهاب سنگ عظیم هستند. عده‌ای نیز نام رستم چال بر آن نهاده‌اند و افسانه‌ای ساخته‌اند که این چاله‌ها محل زانو زدن رستم است که از آب دریا نوشیده است!. البته اعتقادات مذهبی متعددی هم در مورد این چاله‌ها بر سر زبان‌هاست. از کنار این بقعه مرتفع می‌توان به جنگل زیبای الیمستان و چشمه‌های گوارایی چون لهاش و نرو نیز راهیابی کرد.

آب و هوای فیلبند اصلاً قابل پیش‌بینی نیست. ممکن است در یک روز هم آفتاب و آسمان آبی را ببینید، هم بارندگی شدید و رنگین کمان را. تنوع شدید اقلیمی در این منطقه واقعاً شگفت آور است پس اگر قصد سفر به این نقطه منحصر به‌فرد از کشورمان را دارید اصلاً و ابداً به پیش‌بینی‌های هواشناسی اعتماد نکرده و لوازم و وسایل کامل به همراه داشته باشید. سفر به فیلبند در هر فصلی، می‌تواند خاطره‌ای به‌یاد ماندنی باشد.

محیط زیست

اقامتگاهی برای شوکا

منطقه شکار ممنوع چلاو یکی از زیستگاه‌های اصلی مرال و شوکای جنگلی در ایران است.

این منطقه کوهستانی شامل روستاهای سنگچال، گنگرج کلا، تیار، زرخونی و فیل‌بند است.

مازندرانی‌ها به بارش شدید باران شلاو می گویند. بنابراین بعید نیست که نام این منطقه از این کلمه گرفته شده باشد. همچنین نام اولیه این دهستان چهل آب بوده که به مرور زمان به چلاو تغییر کرده است.

برای رسیدن به این منطقه باید در جاده هراز ۲۰ کیلومتر مانده به آمل از جاده خارج شوید. در این نقطه

پلی معروف به پل منگل وجود دارد که از این پل با پشت سر گذاشتن ۱۵ کیلومتر جاده فرعی به منطقه سرسبز چلاو می‌رسید.

منطقه شکار ممنوع ۱۵ هزار هکتار وسعت دارد. این منطقه بیشتر برای حفاظت از مرال و شوکای جنگلی منطقه شکار ممنوع اعلام شده است. مرال و شوکای جنگلی در بیشتر مناطق جنگلی خزر، ارسباران و زاگرس دیده می‌شود. ترکمن‌ها به مرال، شوکه می گویند. در ترکی نام آن الیک است و در مناطق کردنشین از آن به عنوان فیله گچه یاد می‌شود.

شوکا جثه به مراتب کوچک‌تری از مرال و تقریباً به اندازه آهو دارد. به علت بلندتر بودن پاها از دست‌ها، کمی قوزدار به نظر می‌رسد. دمش بسیار کوتاه و نامشخص است.

چرای اصلی شوکا اوایل صبح و غروب در فضای باز انجام می‌گیرد. بنابراین این زمان بهترین موقع برای دیدن آنها است.

جالب است بدانید که این حیوان حس بویایی، شنوایی و بینایی قوی داشته و به خوبی شنا می کند.

شوکا چند نوع صدا دارد. در موقع احساس خطر شوکاها صدایی شبیه پارس سگ می‌دهند.

دشمن طبیعی شوکا پلنگ، گرگ، شغال، گربه جنگلی و پرندگان شکاری است. به علت جثه کوچک‌شان در مناطق برفگیر آسیب‌پذیرند.

شکارچیان از طریق تقلید صدای شوکاها، (صدایی شبیه سوت، که با گذاشتن دو برگ روی هم ایجاد می‌کنند) باعث آمدن شوکاها به طرف صدا می‌شوند یا با ساختن کومه در محل آبشخورها آنها را شکار می‌کنند. با توجه به قطع بی‌رویه درختان جنگلی و تخریب زیستگاه احتمال دارد در آینده‌ای نه‌چندان دور نسل شوکاها در معرض خطر انقراض قرار گیرد.

نمای نزدیک

جلوه آبشار شاهاندشت از جاده هراز

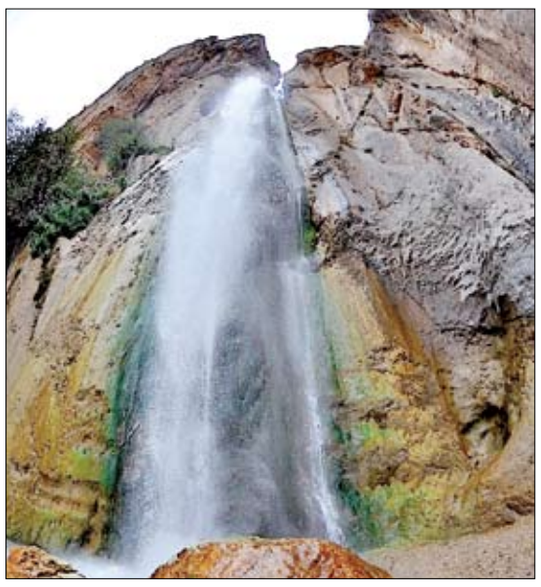

مسافران و رهگذرانی که از جاده هراز به سمت آمل یا تهران در حرکت هستند، جلوه‌های کم‌نظیر این جاده می‌تواند آنچنان سرگرمشان کند که متوجه گذشت زمان نشوند. یکی از این جلوه‌ها منظره آبشار و روستای زیبای شاهاندشت و قلعه قدیمی آن است.

در ۸۵ کیلومتری جنوب آمل، در میان ارتفاعات مشرف به روستای قدیمی شاهاندشت آبشاری پرآب و دائمی، در کنار جاده هراز خودنمایی می کند. برای رفتن به کنار این آبشار می‌بایست ابتدا شیب تند روستای شاهاندشت را طی کرد که مسیری چهار کیلومتری است و از کنار رودخانه و کوه می گذرد. در ابتدای روستا برای پارک اتومبیل مکان مناسبی در نظر گرفته شده است و ادامه مسیر را از میان کوچه‌باغ‌ها و خانه‌های اهالی روستا بایستی پیاده پیمود. این مسیر از کنار یک قبرستان و مسجد قدیمی گذشته و تابلوهای کوچکی شما را به سمت آبشار راهنمایی می کنند.

از دو مسیر می‌توان جهت ادامه راه استفاده کرد یکی مسیر شمالی از بالای روستا که شما را مستقیماً به بالای آبشار و منظره روبه‌روی آن می‌رساند. این مسیر کمی ناهموار بوده و وجود تخته سنگ‌های بزرگ و شیب تند جایی برای اطراق باقی نگذاشته است. این مسیر بیشتر جهت بازدید به کار می‌رود. مسیر جنوبی روستا مسیر بهتری است که در انتها به پایین آبشار برمی‌خورد و امکان اطراق و حتی چادر زدن نیز وجود دارد. البته طول این مسیر بیشتر است. در هر دو حالت زیبایی و شکوه آبشار به خوبی نمایان است.

شدت ریزش شلاق گونه آب از این آبشار پنجاه متری به حدی است که قطرات آب تمام فضای پایین آبشار را فراگرفته و وجود ابری متراکم از آب! مانع از حرکت انسان از کنار آبشار می‌شود. البته همین امر باعث ایجاد شور و هیجان در گردشگران است.

آبشار شاهاندشت به صورت دو پله‌ای بوده و گیاهان آبزی و خزه‌ها در میان دیواره‌های آن دیده می‌شوند. در بالای آبشار یک قلعه چهارصد ساله به نام قلعه ملک‌بهمن که یکی از آثار تاریخی منطقه است در بالای کوهی تقریباً مخروطی‌شکل و مرموز قرار گرفته است. به گفته اهالی، این کوه پر از تونل‌ها و دالان‌هایی بوده که ارتباط قسمت‌های مختلف قلعه را از دل کوه برقرار می‌کرده است. دیواره‌های سنگی قلعه هنوز به قوت خود پابرجاست و با اندکی تأمل، به قدرت، خلاقیت و مهارت خالقان این بنای عظیم آن‌هم در ارتفاع و شرایطی بسیار نامناسب، پی خواهید برد. این آبشار و قلعه، در مسیر جاده تهران به آمل و از فاصله‌ای دور قابل رؤیت است.

چهار فصل در فیلبند

زیبایی فصلی در فیلبند معنایی ندارد. تمام فصول زیبایند. فیلبند بهاری دارد بسیار دلنشین و بی‌همتا با عطر شکوفه‌های زالزالک و ازگیل و دریایی پر از مه که دریای پر موج کاسپین را در زیر خود محو می کند. در لابه‌لای امواج مه می‌توان قله‌های کوه‌های منطقه را به تماشا نشست که چون جزایری از میان ابرها بیرون زده‌اند.

رنگ سبز تابستان فیلبند به معنای واقعی سبز است. انواع میوه‌های جنگلی و قارچ‌های رنگارنگ که انگار نقاشی‌هایی جاندار و متحرک هستند چشمانمان را خیره می کنند و درختان زیبا و خوش منظر توسکا با کرشمه و دلربایی به استقبالتان می‌آیند و در زیبایی شگفت انگیز گیاهان منحصر به‌فرد جنگل‌های هیرکانی همچون کوله خاس (Ilex spinigera) و سرخ ولیک (Crataegus laevigata) متحیر می‌مانید. از پائیز رنگارنگ فیلبند که واقعاً چیزی نمی‌توان گفت. دنیایی کم نظیر از انواع رنگ‌های طبیعی که خیلی از آنها برای چشمانتان تازگی دارند. انگار هر برگ تکیده بر درخت و فتاده بر زمین برایتان حرفی دارد. بهترین زمان سفر به این منطقه همان اوایل پائیز است.

طعم خوش سیب‌زمینی در فیلبند

می گویند منطقه فیلبند سیب زمینی های خوشمزه ای دارد. بنابراین اگر در سرمای زمستان به فیلبند رفتید نباید از خیر خوردن سیب‌زمینی روی آتش گذشت. سیب‌زمینی‌های این حوالی طعم دیگری دارند. از جمله سبزی‌های خودرو این منطقه الیما یا تره وحشی است که بسیار تند و خوشمزه و اشتهاآور است و سبزی‌های دیگر آن کوه گندمک و کوه چنگلک و تپی سرک و زرد مرغی است که اهالی این سبزی‌ها را بصورت تازه و خشک در سبزی پلو و سبزی کوکو و دیگر غذاها مصرف می کنند.

مکث

سنگچال

اگر به فیلبند بروید می‌توانید سری هم به سنگچال بزنید. مسیر دسترسی به سنگچال تقریباً مانند فیلبند است. سنگچال یکی از روستاهای ییلاقی بزرگ و پرجمعیت مازندران است و در دامنه کوه و منطقه‌ای جنگلی و سرسبز واقع شده است. در سفر به سنگچال می‌توانید از چشمه‌های خنک و گوارا، تپه‌های سرسبز و دیدنی و جنگل‌های انبوه لذت ببرید. سنگچال دارای محله‌های گوناگونی است. پیده سره، جورسره، مست قلا، شل کنار، فرنی کلا و آقاسر نام محله‌های گوناگون سنگچال است. در پشت هر کدام از این نامگذاری‌ها دلیل خاصی وجود دارد.

به عنوان مثال مست قلا به معنی جای زندگی انسان‌های سرمست و شاد است. دلیل نامگذاری آقاسر هم به خاطر قرار گرفتن امامزاده محمد در منطقه است. آب شرب سنگچال از دوچشمه تأمین می‌شود که اکنون یکی از آنها قابل استفاده است. نام این دو چشمه هیتکا و دنگ است که آب‌های گوارا و خنک آن معروف است.

اهالی سنگچال به ۱۴ تیره و فامیل تقسیم شده‌اند. هر کدام از آنها در محله‌ای زندگی می کنند و هر محله برای خود امکانات رفاهی مانند حمام عمومی، مسجد، تکیه و حسینیه دارد.